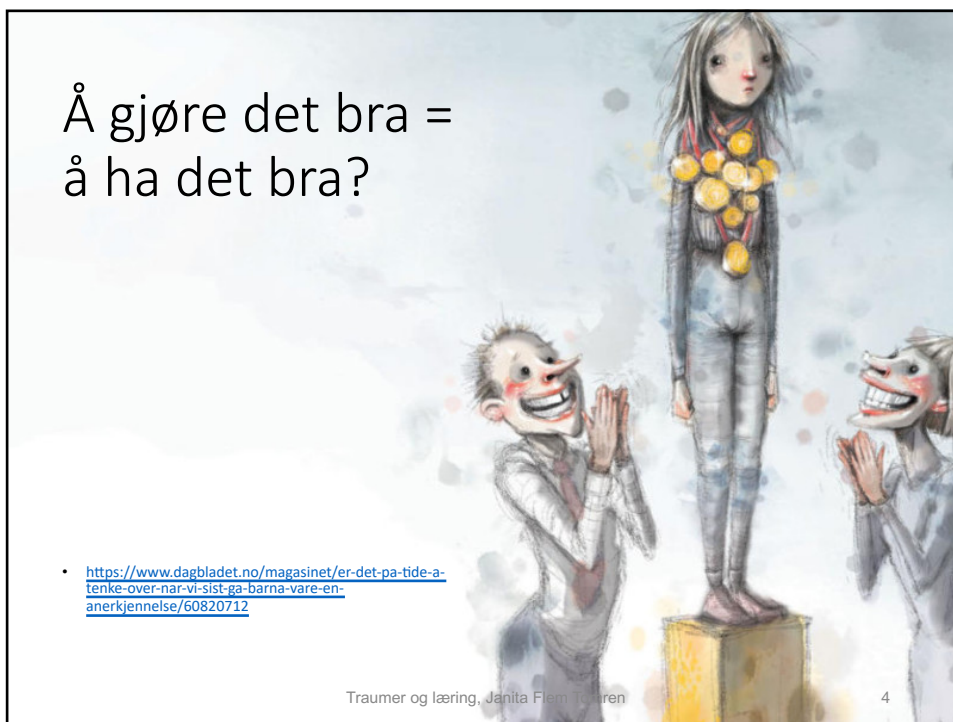
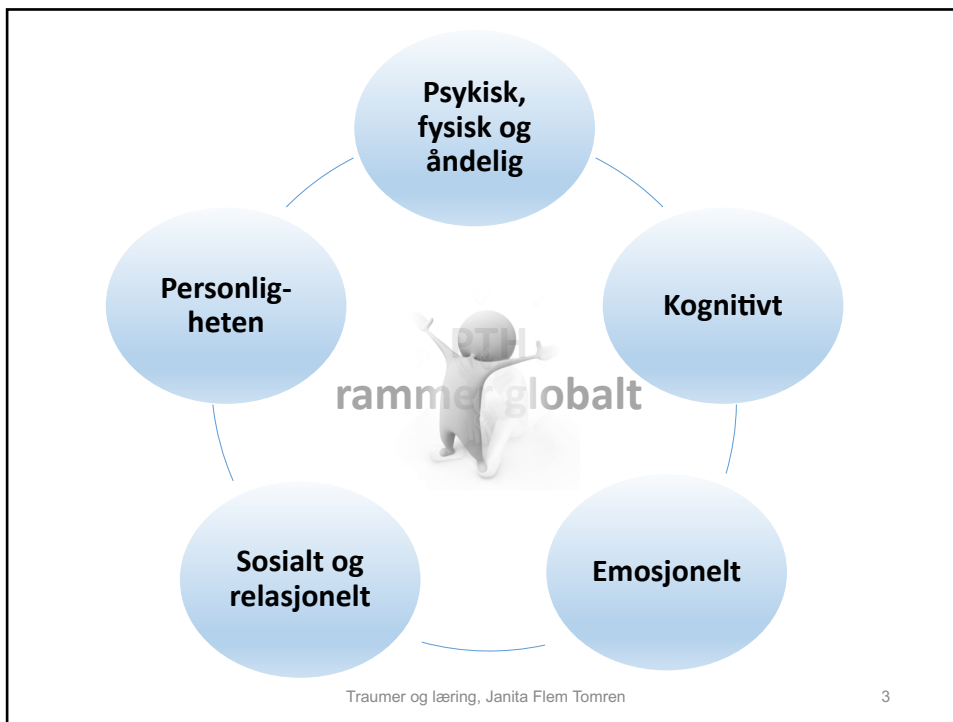

Suksessfaktorer for læring

- Traume, "skade", "sår"
- Er en potensielt traumatiserende hendelse (f.eks. ulykke, flukt, vold...) det samme som å bli traumatisert?
- «Hodet mitt er i hjemlandet, bare kroppen min er her»
- Årevis etterpå

Et varig avtrykk av
en annens
vennlighet og
beskyttende atferd.
(Levine, 2015, s. 49)

”Imprint” - traumer kan
sette dype avtrykk
(van der Kolk, 2014)

Traumer og læring, Janita Flem Tomren 5

Hvordan
møter vi
mennesker
i jobben
vår?

- (Sitat)
- Øyvind Dahl: ”Vi holder hverandres liv i vår hånd” (s. 291, kap. 12)

Traumer og læring, Janita Flem Tomren 6

«Regulerings-
perspektivet snur
pilen tilbake mot oss
selv (...)

... (da) blir fokus på hva
som smalner inn eller
utvider vårt eget
toleransevindu, like
viktig som fokus på
hvilke metoder og
teknikker vi bruker»

(Nordanger & Braarud, 2017,
Kap. 7, s. 167).

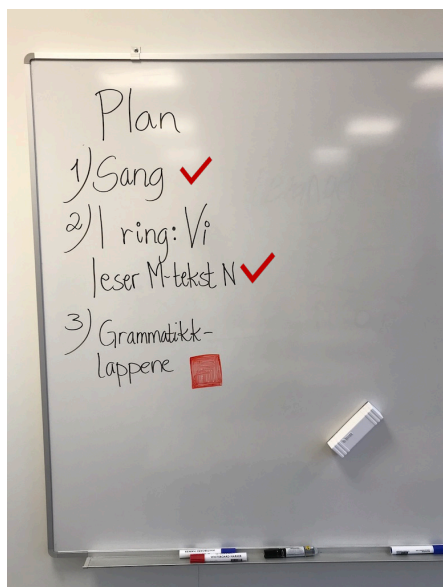
Observerbare konsekvenser i
klasserommet, noen eksempler:

- Lytting: veiledning, instruksjoner og beskjeder ...
- Planlegging
- Forståelse
- Startvansker

Traumer og læring, Janita Flem Tomren

8

Suksessfaktorer

- Lederstil (relasjon)
- Regler og arbeidsro (regulering), "skolsk"
- Tydelige læringsmål (dagsplan, lekser)
- Klare forventninger og krav

Traumer og læring, Janita Flem Tomren

9

1
0

«Men han ser jo alltid så strøken ut! Imaget er det ingenting i veien med...» ("Gustav")

"Alt eller ingenting";
Jenny Horsman: Too Scared to Learn

Traumer og læring, Janita Flem Tomren

Kan du gi meg,
 kan du gi meg
 blyanten?
 Blyanten?
 Vær så god, her er den.
 Vær så god, her er den.
 Blyanten? Blyanten.

(spisseren, limstiften, bindersen...)

Læringsfremmende relasjoner:

Å gjenvinne tillit til seg selv, andre og verden er en læring som kan ha konsekvenser langt utover andrespråkslæring.

Det kan bidra til å bygge mennesker.

janita@tomren.net

mob: 480 70 106

Du kan lese om ph.d.-prosjektet her:

<https://prosjektbanken.forskningsradet.no/#/project/NFR/295684>

«Trauma and Adult Learning. Re(gu)lation – refugees' experiences with helpful strategies for emotional regulation, learning and well-being»

«Traumer og voksnes læring. Flyktningers erfaringer med strategier for emosjonell regulering, læring og trivsel»

Litteratur

- Bang, S. (2003). *Rørt, rammet og rystet. Faglig vekst gjennom veiledning*. Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Bankston, C. L., & Zhou, M. (2002). Being Well vs. Doing Well: Self-Esteem and School Performance among Immigrant and Non-Immigrant Racial and Ethnic Groups. *International Migration Review*, 36(2), 389-415.
- Bie, C., & Skadhauge, J. (2005). *Undervisning af traumatiserede flygtninge og indvandrere. Dansk som andetsprog med et rehabiliterende perspektiv* (København: Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration).
- Carlsen, C. (2011). Språkprøver – redskap for integrering? Godt no(rs)k – om språk og integrering.
- Egeland, K. M., Endsjø, M. ... & Bækkelund, H. (2019). Nytt kartleggingsverktøy for traumer. *Tidsskrift for Den norske legeförening*, 139(7), 598-599.

Traumer og læring, Janita Flem Tomren

15

- Ekspertgruppa (2016). *Ekspertgruppa om lærerrollen. OM LÆRERROLLEN. Et kunnskapsgrunnlag*. Fagbokforlaget.
- Gordon, D. (2011). Trauma and Second Language Learning among Laotian Refugees. *Journal of Southeast Asian American Education and Advancement*, 6(13), 1-17.
- Gujord, A. K. H., & Randen, G. T. (2018). *Norsk som andrespråk – perspektiver på læring og utvikling*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Hansson, K. M., Siqveland, J., & [Hafstad, G. S.](#) (Red.) (2017). *Å endres gjennom smerte - historier om posttraumatisk vekst*. Abstrakt forlag.
- Horsman, J. (2000). *Too Scared to Learn. Women, Violence, and Education*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- **Jansen, A., & Andenæs, A. (2019).** *Hverdagsliv, barndom og oppvekst. Teoretiske posisjoner og metodiske grep*. Universitetsforlaget

Traumer og læring, Janita Flem Tomren

16

- Kirkengen, A. L. (2005). *Hvordan krenkede barn blir syke voksne*. Universitetsforlaget.
- Levine, P. (2015). *Traume og hukommelse. Hjerne og kropp I søgen etter den levende fortid*. København: Hans Reitzels Forlag
- Lightbown, P., & Spada, N. M. (2013). *How languages are learned* (4. utg.). Oxford: Oxford University Press.
- Mossige, S., & Stefansen, K. (2007, 2015). Vold og overgrep mot barn og unge. www.nova.no + <http://www.hioa.no/Om-HiOA/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NOVA/Publikasjoner/Rapporter/2016/Vold-og-overgrep-mot-barn-og-unge>
- Nordanger, D.Ø., & Braarud, H.C. (2017) *Utviklingstraumer. Regulering som nøkkelbegrep i en ny traumepsykologi*. Bergen: Fagbokforlaget

- Pastoor, L. d. W. (2016). Enslige unge flyktningers psykososiale utfordringer: behovet for en flyktningkompetent skole. I C. Øverlien, M.-I. Hauge & J.-H. Schultz (red.), *Barn, vold og traumer. Møter med unge i utsatte livssituasjoner* (s. 200-219). Universitetsforlaget.
- Perry, B. D. (2006). Fear and Learning: Trauma-Related Factors in the Adult Education Process. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 2006(110), 21-27. doi: 10.1002/ace.215
- Raundalen, M., & Schultz, J.-H. (2006). *Krisepedagogikk. Hjelp til barn og ungdom i krise*. Universitetsforlaget.
- Ryding, E., & Leth, I. (2014). *Mental sundhed og trivsel i skolen hos unge flygtninge og indvandrere* København: Oasis - Behandling og rådgivning for flygtninge.
- Stang, E. G., & Sveaass, N. (2016). *Hva skal vi med menneskerettigheter? Betydningen av menneskerettigheter i helse- og sosialfaglig arbeid*. Gyldendal Norsk Forlag AS

- Söndergaard, H. P., & Theorell, T. (2004). Language acquisition in relation to cumulative posttraumatic stress disorder symptom load over time in a sample of re-settled refugees. *Psychother Psychosom, Sept-Oct;73(5)*, 320-323.
- Van der Kolk, B.A. (2014). *The Body Keeps the Score. Brain, mkind, and body in the healing of trauma*. NY: Viking Penguin
- Varvin, S. (2015). *Flukt og eksil* (2. utg.). Universitetsforlaget.
- Varvin, S. (2018). *Flyktningers psykiske helse*. Universitetsforlaget
- Yehuda, N. (2016). *Communicating Trauma: Clinical Presentations and Interventions with Traumatized Children*. New York: Routledge.

Lykke til i arbeidet ditt. Ta vare på deg selv.